

DRSŇÁCI A FRAJERKY

David Doubek

OBSAH

ÚVOD

Okruh kladených otázek

ZÁKLADNÍ ROZVRŽENÍ TŘÍDY

KLUCI

FRAJEŘI - ZÁKLADNÍ POPIS

Vnitřní struktura frajerské party

Král třídy

Kamilovo selhání

Frajeři – satelity

Leo

Karel

BADATELÉ

Xenofobie – Ivan

Badatelé mezi sebou

Badatelé a holky

HOLKY

FRAJERKY

Struktura skupiny frajerek

Frajerky a frajeři

Objekty vášně

Komunikace Frajeři a Frajerky

REPETENTKY:

Špatný prospěch

Jovana - špatné chování

Repetentky a kluci

MINISTR

Král a jeho ministr

Ministryně

Moničiny metody:

SHRNUTÍ: NĚKOLIK HYPOTÉZ

LITERATURA

ÚVOD

Třídní skupina se v tomto roce výrazně změnila díky odchodu čtyř dívek na gymnázium. Tato skutečnost, kdy odešla více než čtvrtina dívek, značně pozměnila strukturu třídní skupiny. Nejvíce samozřejmě ovlivnila dívčí skupinu- dvě odšedší žákyně patřily k nejvýraznějším hráčkám a tvořily polovinu základní čtveřice, která vždy určovala strukturu celé skupiny. (Podrobněji k tomu viz text "Pravý život").

Vzhledem k tomu, že jsem ve svých pozorováních opět narazila na jevy a témata, které se objevily v mých zprávách za 3. a 4. třídu, tedy témata napodobování - běhu za leskem a

vydělování některých jedinců, provedl jsem s dětmi rozhovory sledující tato témata a z těchto rozhovorů a z mých pozorování ve třídě vychází tato má práce.

Nejdříve se pokusím z dětských vyjádření složit obraz uspořádání vztahů ve třídě, pak jej srovnám s již popsányými uspořádáními z dřívějších let. Pak se budu věnovat problematice existence "špíny", odmítaných osob, napodobování a předložím návrh určité hypotézy vývoje dětské skupiny. Směr chci nabrat od důsledně etnografického obrazu skládaného z in vivo vyjádření k určité teorii tohoto uspořádání.

Okruh kladených otázek

Podobně jako při rozhovorech ve 4. třídě jsem dětem kladl otázky po tom, s kým se kdo kamarádí, jaké jsou ve třídě party. Jak výraz kamarádění, tak party, mají sklon být zavádějící, používal jsem je víceméně v hovorovém smyslu abych rozproudil hovor na témata vztahových tendencí, není tedy žádoucí snažit se s nimi pracovat příliš do hloubky. To, že někdo s někým má partu může, ale nemusí znamenat skutečnou partu s jejími formálními atributy. Nesoustředil jsem se v tomto textu na definiční otázky těchto pojmů, ale na to, že v praktické řeči něco znamenají - poukazují na nějakou tendenci, která leží za formami.

Rovněž pojem kamarádění tu nelze ztotožňovat s pojmem přátelství. Kamarádit se je možné více či méně a někdy rovněž s nepřáteli. Kamarádění se vlastně kryje s bavením se, které jak svým sémantickým významem, tak vlastní činností asi nejlépe vystihuje vztah, o který mi jde.

Další otázky se pak týkaly především bilance vlastní školní kariéry, izolování některých dětí, chození spolu, vstupu nováčka do třídy a sporů mezi dětmi.

ZÁKLADNÍ ROZVRŽENÍ TŘÍDY

MONIKA: No, já si myslím, že sme dobrá parta, no, jako podržíme se, to jo, jakmile je nějaký problém, jako zase neříkám, že bysme se nehádali, jo a takový ty věci, to asi zase v každé třídě nemůže být zas takovej klid, protože třeba, my třeba, my se navzájem sebe respektujeme podle mě, jo, že to je tam takový, my sme vysloveně rozdělený na čtyři party. Jedna parta to je holek, druhá parta holek, jedna parta kluků a druhá parta kluků.

D: A kdybys měl tu vaši třídu nějak popsat, jaká je to parta.

BOŘIVOJ: No já bych řek, že jsou tam asi tři party, jedno sou holky, pak sou ještě holky a pak jsou kluci, kluci ty jsou jedna skupina, to je.

D: Takže tam nejsou žádný rozdíly.

BOŘIVOJ: Ne, to ani ne.

Skutečnost, že Monika uvádí čtyři party dětí (což je podle mého realita) a Bořivoj jen tři - kluky shrnuje do jedné party, nemusí znamenat jenom nepozornost či nevšímavost. To, že kluci jsou popisováni jako jedna parta může znamenat také, že nic než tato jediná parta nemůže existovat.

Jaké jsou zmiňované skupiny a jejich vnitřní a vnější vztahy?

KLUCI

Ve třídě se setkáváme se devíti kluky. S Karlem, Svatoplukem, Bořivojem, Milanem, Kamilem, Radkem, Čestmírem, Leem a Ivanem. Tato klukovská skupina zůstává od čtvrté

třídy nedotčená příchody či odchody. Dost důkladně jsem se jí věnoval v textu za 4. třídu. Tehdy spolu Karel, Leo a Milan tvořili skupinu Frajerů. Čestmír, Radek a Kamil byli Hygieniky a Svatopluk a Bořivoj Skauty.

Jak vypadá situace nyní?

FRAJEŘI - ZÁKLADNÍ POPIS

D: A moh bys to popsat teďka po těch partách? jak to v tý třídě je?

KAREL: No tak určitě je na prvním místě Milan, Radek, Kamil, Svatopluk... Leo, no Leo je většinou tak sám, pak tam ještě je.. Bořivoj - ty sou většinou taková základní parta těch kluků. Potom je Ivan s Čestmírem, ty sou spolu, no a já sem někdy sám, někdy sem s nima.

To, co Karel říká se objevuje na řadě míst a ani podle svých pozorování nemám důvod pochybovat, že klukovská skupina ve třídě se sestává z nějaké základní party kluků tvořené Milanem, Radkem, Kamilem, Svatoplukem, Leem, Karlem a Bořivojem. Někteří tvoří nezbytnou součást, jiní k ní přináleží jen volně.

D: A jaký maj kluci party?

KAMILA: Tam je hlavně Milan a Radek, to sou nejlepší kámoši, pak tam berou jako k sobě třeba Kamil, Svatopluk, nevim, ještě Leo tam je.

Říkejme této základní partě kluků FRAJEŘI. Jádrem Frajerů tvoří Milan, Radek, Svatopluk, připojují se Kamil a Bořivoj, někdy se připojují Leo a Karel. Tito dva jsou jacísi satelitní frajeři. (nebo emeritní).

Vedle frajerů a jejich satelitů se tu nachází ještě dvojice Ivan - Čestmír. Můžeme jim říkat BADATELE. O nich nejde mluvit jako o skupině ve stejném smyslu slova jako u Frajerů, spíš jako o dvojici, která prostě ani volně ke frajerům nepřináležejí.

D: A je tam nějaká jako skupina, se kterou by se tyhle dva kluci jako nekamarádili?

KAMILA: No s kým se teda moc nekamaráděj je teda Ivan a Čestmír

D: Hmm, a proč myslíš?

KAMILA: No, protože, já si myslím, že sou úplně jiný. Jsou takový rozdílný.

D: A v čem sou jiný.

KAMILA: No, třeba Milan to sou takový drsnáci, frajeři, a vlastně Čestmír a Ivan to sou, já nevim... já nevim, jak bych to řekla.

D: No tak to nemusíš říkat jedním slovem, můžeš to říct třeba víc slovy.

KAMILA: No, prostě nejsou takový jako voni.

Jak uvádí Kamila, tato skupina jsou takoví *drsnáci, frajeři* - je důležité, že to zní zrovna z dívčích úst, neboť jako takoví jsou toutéž Kamilou uváděni jako komplementární k určité dívčí skupině.

O komplementárnosti, jakési symetričnosti dětských skupin kluků a holek jsem psal na více místech ve více ročnících. Tato komplementárnost znamená, že nějaká skupina (typ) holek a skupina (typ) kluků patří k sobě. Může jít jak o pouhou symetričnost zájmů/stylu atd., tak o stupeň pohlavní zralosti, tak i o mezipohlavní společenskou vrstvu. Protože se tyto symetrie fakticky prolínají a každá z nich má jiný stupeň dynamiky a bytnosti (zájmy, zralost vs. sociální

třída), nelze tyto symetrie jednoznačně interpretovat. Je ovšem nutné tyto motivy vynést na světlo a možná se pokusit je vykládat zvlášť a určitě je ještě dále rozčlenit.

Jak bylo již řečeno, v případě kluků se zdá, že jsou tu nějaké dvě party, skupiny, ale některé děti uvádějí a berou na vědomí partu pouze jedinou. Ostatní není alternativní parta, ale zbytek.

D: A kluci, jak myslíš že jsou rozdělení ?

TEREZA: No ty sou spíš jenom jedna parta.

D: A myslíš si, že jako kluci jste dohromady jedna skupina, nebo že je tam víc part?

MILAN: Ne, my vlastně party ani nemáme, my sme jako my sme je dřív měli a potom jako.. sme si řekli že jako už party mít nebudem, protože jako... je jeden kapitán nebo takový jako ... zase jeden tam vedejde... jako.... je lepší když.. nejsou žádný party.

Možná byla moje otázka, kdy jsem používal termín parta, matoucí anebo to nechtěně může poodkrývat určitou interpretaci. A sice tu, že když ve třídě je jen jedna parta kluků, ti kdo z ní z nějakého důvodu vypadnou, se dostávají do situace jakéhosi totálního vyloučení. Možná se mi dostávalo odpovědi: Nic než tato jediná parta tady není.

Pro Frajery, tak jak jsem je popisoval v textu za 4. třídu (Doubek, 1999) byly charakteristické především tyto věci: provokace, risk, kamarádi mimo školní třídu, nespoření, účast v módních hrách a záliba v popu zobrazujícím dospívání.

Frajerská parta zde v této třídě nese zčásti tyto znaky, ale zčásti též znaky jiné dané patrně historickopersonálním vývojem (který nakonec poukazuje na to, že nejdříve jsou vztahy a pak teprve atributy.

/Když tedy usilujeme o probádání nějaké skupiny ve třídě, musíte nejdříve zjistit, kdo s kým je a pak se teprve zabývat zkoumáním osobních preferencí, zálib, prospěchu atd. Vazby k ostatním osobám předcházejí znaky vlastní osoby./

Tento vývoj od stavu, který naznačuje Lukáš

D: A v těch předcházejících letech, byli ste jako někdy víc rozdělení mezi klukama na nějaký partičky?

BORĪVOJ: Ee. jako takhle jsme tak vod tý čtvrtý třídy. Do tý čtvrtý třídy bych řek že to byly tak dvojice, trojice...

a který jsem popsal v textu za 4. třídu jako trojici frajerů, trojici Hygieniků a dvojici skautů a jednoho zavržence, směřoval právě k této jedné skupině Frajerů, kde došlo k rozpuštění Hygieniků a Skautů, ale i vlastních Frajerů a ustavení nových "hygienizovaných" Frajerů. Toto ustavení je charakterizováno úpadkem ABC ideologie a změkčením některých rysů frajerské ideologie proudu zábavy. Je samozřejmě jasné, že se v tomto pohybu jedná o pohlavní zrání a pubertu.

Vztahovým symbolem tohoto pohybu je nová aliance mezi Radkem a Milanem

D: A jako voni to spolu táhnou jako dva kamarádi vod první třídy anebo je to novinka...

BORĪVOJ: No já bych řek, že Radek kamarádil dřív spíš s Kamilem tak do tý třetí třídy. A teprve pak se připojil k tomu Milanovi.

MONIKA: No jako voni se spolu začali bavit až tenhle rok pořádně, minulej vlastně Milan se do čtvrtý, do čtvrtý třídy měl největšího kamaráda Honzu a vlastně že jo potom vedešel na

ňákou tu sportovní školu jo a vlastně minulej rok se hodně bavil Milan s Leem a vlastně nebavil nebavil se jako s někym, že by s někym nejvíc kamarádil a vlastně tenhlecten rok teprv se začal bavit Milan s Radkem...

Tento posun nastal tak, že se dříve hygienici Radek a Kamil spojili s Milanem, připojili se i oba skauti a naopak se mírně uvolnilo pouto mezi Milanem, Karlem a Leem.

Pro tyto nové frajery zůstalo charakteristické provokování a risk:

D: A ještě někdo takhle jako provokuje?

BOŘIVOJ: Takhle... Radek, no... Radek to je starej známej provokatér

D: Myslíš že je to takovej ten co provokuje pořád

BOŘIVOJ: No von provokuje pořád, to už.. ho všichni ignorujou

Ivan: Tak mě ještě vadí to, že teď jak jako stárnou tak dělaj jako hrozný blbosti, jako já taky blbnu, jo ale voni... hrozně blbnou a už kvůli tomu máme dost průserů ve škole. Třeba při hodině začne Karel dělat blbosti a my píšeme test, na kterej nejsme připravený.

Viz partie o Frajerech ve 4. třídě. Tady toto riskování špatných známek (pro ostatní i pro sebe) patřilo k zásadním metodám provokování.

Jak naznačuje Ivan, onen proud zábavy, (do jisté míry) povýšení nad školní starost a imponování dívkám rovněž přetrvaly

D: A co si myslíš vo holkách, jaká jsou parta?

Ivan: Holky jsou dobrá parta. Jako... vybíraj si ty větší frajery samozřejmě a to, ale jako když jde vo nějakej problém, tak to vyřešej.

D: Jo. A co myslíš tím jako větší frajer?

Ivan: No, jako třeba že je jeden a ten se učí a nemá čas na různý bavení a pak sním tak nechoděj jako sklukama, který se věnujou víc jako zábavě než škole.

D: A kdo se tak ve třídě věnuje zábavě víc než škole?

Ivan - no třeba ty dva kluci, jak si je pani učitelka vzala, Leo, ten musel přidupnout, aby nepropad...

Paradoxem je, že – podle protitvrzení z více stran (Karel, Lucie) – frajer se musí věnovat více zábavě než škole, ale školu musí dobře zvládat.

LEO: Tak třeba monice jsme dali do penálu to, mouchu mrtvou nebo včelu... a vona se lekla a dala to paní učitelce a měli jsme...

D: Průšvih ..

LEO: Průšvih

Naopak velkým posunem je, že tato parta Frajerů netráví odpoledne s kamarády odjinud, ale společně.

D: A takhle vodpoledne, co děláš po škole?

LEO: Po škole to... třeba jezdím na bruslích... nebo sklukama jdeme hrát fotbal na hřiště

D: Chodíš snějakejma klukama tady ze třídy?

LEO: Třeba seSvatoplukem, sMilanem, sRadkem.

D: A všichni jezdíte na bruslích nebo děláte eště něco jinýho.

LEO: No třeba někdo jezdí na kole, někdo na bruslích

D: A kam chodíte tak

LEO: Třeba do parku do velkého

D: A ještě někam jinam? Nejezdíte?

LEO: No na invalidovnu, různě.

Ovšem nejdůležitější frajerskou zábavu popisuje Svatopluk:

D: Jo. takže chodíte takhle jako všichni kluci ve třídě ven?

SVATOPLUK: No.

D: A co děláte?

SVATOPLUK: Většinou chodíme do obchodních domů.

D: A co tam děláte?

SVATOPLUK: No tam sou ochutnávky, tak tam se vždycky najíme.

D: To máte dobrou zábavu. A kam chodíte? Do kterých obchodních domů?

SVATOPLUK: Do Tesca Do Letňan, na Zličín, třeba teď tady do toho nového obchodňasu a různě.

Toto docházení do supermarketů a ochutnávání tamních reklamních dobrot bylo patrně nejvýraznější, nejdobrodružnější a nejvíc tvarující poškolní zábava, právě dobrodružství pro dandy a budoucí hejsky.

RADEK: Po škole? chodíme asi ven sklukama, to nejvíc.

D: S kým tak chodíte ven?

RADEK: S Milanem, se Svatoplukem, občas s Kamilem

D: A co děláte venku

RADEK: No, někdy jsme na kole, někdy jdeme někam do obchodu a tak různě...

Proč měla tato zábava takový vliv, uvidíme dále.

Vnitřní struktura frajerské party

Dosud jsem představoval Frajery jako skupinu kluků, kteří k sobě tíhnou, mají společný způsob zábavy, společné sklony. Mohli by vypadat jako subkultura. Nakonec takovým způsobem jsem popisoval klukovské skupiny dříve. Takový uspokojující taxonomický závěr ale při bližší pohledu do nitra frajerské party naráží na potíže.

KAREL: Tady většinou mají partu kolem Milan, Radek, takový jsou vždycky... nejžádanější v tý naší třídě.. no, my sme tak pozadu, ale tak... kamarádíme spolu všichni. no.. někdy mě naštvou voni, někdy já je, že spolu třeba jeden den nemluvíme, ale zase potom po tom dni už jsme v pohodě.

D: Jo. A jak bys tak popsala ty dvě klukovské party teda, proč sou takhle rozdělený?

MONIKA: No tak ta jedna parta, to je vlastně já nevim bych řekla, že tomu velí Milan. To všichni prostě sou na něj prostě úplně závislí, jakmile Milan nejde něco dělat, oni nejdou taky, Milan jde a oni jdou taky, ač třeba se k tomu vůbec nehodí, jo, třeba Radek se minulej rok připojil k dramatice a jako není na to, není ten typ, kterému by zrovna tyhle věci šly, což Milan zrovna je, jo, tomu to de a prostě a ta druhá skupina, to je Čestmír a Ivan a ty vlastně v Milanovi neviděj takovou osobnost vlastně jo, ty si prostě hleděj svýho, ty si povídaj vo tý přírodě, protože oni sou takový badatelé prostě do těch moučnejch červů a takovejch

těch věcí jo, už to nosej i do školy, no a eště si myslim, že Leo je docela vod kluků voddělenej, takhle vo přestávkách to von se hlavně baví s klukama z Áčka

ZUZANA: Já si myslim, že kluci jako spíš že se hodně opičej jako po Milanovi. Že je to jejich vzor a že voni dělaj

D: a úplně všichni?

ZUZANA: No všichni ne,... (hlavně?)Svatopluk, Radek a Kamil.

Z těchto a dalších udání vychází najevo, že se nejedná o rovnoměrný národ nějakých příslušníků ale o jakýsi "had", který se tančí za Milanem. Milan je tu zmiňován jako velitel a vzor. Svatopluk, Radek a Kamil jsou uváděni jako největší napodobitelé a také tvoří jádro nových Frajerů.

Pozoruhodné je i to, že badatelé, jak je Monika popisuje, Milanovu kouzlu nepodléhají a proto nejsou Frajery. Milan to jsou Frajeři.

Za nejvášnivějšího napodobitele je považován Radek.

D: A kdo se zkazil? Milan?

Monika: Milan.

D: Tim vztahem s Radkem?

Monika: Hm. No tak protože von třeba Radek von ze sebe dělá vysloveně pitomce, von třeba jako dělá jako prostě ženy a takovýhle věci a tím prosadí, že se tomu kluci hrozně smějou, protože se tomu směje Milan, že jo, a mě to přijde absolutně primitivní, prostě blbý.

Král třídy

Milan je tedy superstar, král, jeho všichni obdivují, on určuje vkus "mas".

D: A co by tě tak nejvíc naštvalo ... mezi klukama

MILAN: No někdy jako někdy mě třeba štve že jako nějaký kluci dělaj třeba všechno jako různý věci po mě, třeba někdy hodně i jako dolezaj... to mi někdy trochu jako vadí... no a.. to je různý...

D: A proč si myslíš že je ten Milan tak žádaněj?

KAMILA: No... já nevim... něčim upoutává

D: Upoutává... no voni ty kluci ho taky furt napodobujou, ne?

KAMILA: Hrozně, von je strašně velkej vzor u těch kluků, voni si snad myslej, že je nějakej světovej nebo co, to je hrozný, my mu vobčas říkáme, ať řekne teda klukům, že je to hrozný, dyť voni ho pořád napodobujou, nevim, fakt je to hrozný, voni dělaj všechno to co von, dou pořád za nim, prostě... to je hrozný tyjo.

D: A byl vždycky takovej dle vzor, od první třídy?

KAMILA: Jo, no ještě tam bejval jeden, Honza N., ten byl taky teda největší, z první třídy do tý třetí? nebo tak nějak, pak odešel.

D: Takže ten Honza byl jako ještě větší asi teda jo?

KAMILA: Hm, hm, byl no.

D: Že se jako taky holkám líbil víc než ten Milan?

KAMILA: Hm.

D: A sou ve třídě nějaký holky, kterejm by se Milan nelíbil?

KAMILA: Holky... no... myslim, že tam žádná není.

Kamila poodkrývá napětí, které je i v Milanově pozici. Největší hvězdou byl odejdivší, ale ne úplně nepřítomný Honza N. Frajeři jezdí na dobrodružné ochutnávky - právě s Honzou N. Proto jsou ony cesty tak žádoucí, protože se podnikají společně s největším frajerem. K Honzovu kouzlu přispívá to, že je mimo třídu a že odešel právě do sportovní školy.

D: A... chodíte ven snějakejma klukama po škole

MILAN: S klukama... no to třeba chodíme no třeba já jezdím tím svým nejlepším kamarádem ven, do vobchod'áku nebo třeba do letňan, nebo dřív jsme chodili ven jenom tady.. teď prostě poznáváme Prahu, i dál jezdíme.

Milanovi napodobitelé jezdí s Milanem - protože je dostane k Honzovi N. Milan zase napodobuje Honzu N.

Vzpomínka na Honzu N. se objevuje u řady kluků i holek. Zprvu jsem tomu nevěnoval pozornost, ale když jsem posléze zjistil jak vysoko je ceněn a že právě s ním se jezdí ochutnávat bonbónky, Rama, sušenky Disko a další pochoutky do supermarketů, musel jsem strukturu uspořádání vztahů přehodnotit.

Kamilovo selhání

Nejenže by ono cestování bylo vzrušující a poutalo by Frajery k sobě. Ono bylo též skandální, bylo předmětem žárlivosti, závisti a "bezmocného vzteku".

Případ Kamilova selhání nám ukazuje jak hodnotu dobrodružných cest a závislost Frajerů na nich, tak mechanismus trestu izolací. Tento mechanismus máme ovšem možnost vidět i při jiných příležitostech, kde nemusí jít nutně o trest, ale například o iracionální represi vůči nějaké oběti.

MILAN: No, určitě by mě naštvalo, kdyby se se mnou všichni nebavili... to už se stalo jednomu klukovi

D: A proč se mu to stalo

MILAN: No trošku, bylo to trošku tím (žalováním?) a trošku to taky bylo, že sme byli venku, třeba taky stěma kamarádama a von jak nemoh jako, tak jednou to řek jednomu klukovi jako mámě, von to zavolal. a my sme mu řekli jako, jestli ho zavolá tak jako že se sním nebudem bavit. a po čase zase po měsíci to zase řek. no a potom se ještě dělaly ty různý jako věci no.. to si přesně nedokážu vybavit.

D: Takže se sním nikdo nebavil kvůli tomu, že to řek

MILAN: No jako, jako i kvůli tadytomu, jako ještě i nějaký jiný věci ktomu byly, ale teď já prostě nevím jaký. Jako měl jako nějaký kamarády nebo chodil třeba sholkama na voběd, ale to bylo jenom... no vono se to možná stalo dvakrát, že jsme se sním nebavili, ale a mezitím jsme se sním třeba bavili, ale... byly určitě mezitím nějaký věci, ale teď přesně nevím jaký.

D: A já sem slyšel nějak, že něk na začátku roku byly nějaký problémy s Kamilem nebo něco takovýho...

DOMINIKA: No, kluci, že měli něco dělat a Kamil to vykecal jejich mámě, no a, říkal, že prej nevěděl, že to neměl říkat

D: Jo, takže Kamil na ně něco prozradil a

DOMINIKA: No, von je takovej bonzák no... a chce bejt jako s nima, ale přitom, když ho nechťej, tak zas jako jim dělá naschvály jako aby se jim pomstil.

Kamil tak zoufale touží po tom jet na ochutnávku s božským Honzou N. a Luděkem, žárlí na ty, co mohou, a ze své bezmoci je tak zoufalý, že nesnese, aby se jelo bez něj – když ne já, tak nikdo. Reaguje zkratkovitě a pokouší se celou akci překazit. Za trest je vyřazen z Frajerů a nikdo - frajer nebo badatel - se s ním nesmí bavit.

Dojde to až tak daleko, že si Čestmír s Ivanem stěžovali učitelce, že jim vyhrožují, že jestli se budou bavit s Kamilem, budou ignorováni. Nakonec celou situaci musela zachraňovat domluvami učitelka.

Onen mechanismus výše zmíněného trestu izolací spočívá v tom, že nějaká významná postava, na které jsou všichni závislí, hrozí každému, kdo by se chtěl bavit s obětí postihu touto samou izolací.

Frajeři - satelity

Tito dva "staří frajeři" se posunuli kousek mimo "nové Frajery"

KAMIL: No tak jako tak s Milanem...Milan s Radkem, Radek s Milanem, Ivan s Čestmírem Ušelikem

D: Co třeba Jarda?

KAMIL: No ten je neutrální.

D: Neutrální

KAMIL: Ten se kamarádí se všema.

D: Ten Leo s váma hraje ten fotbal nebo...

KAMIL: No hraje.

D: A Karel?

KAMIL: No ten taky neutrální.

Občas mi někdo na otázku, kdo je odstrčený, uváděl Lea nebo Karla, a to proto, že se tolik neúčastní všech frajerských akcí. Ne však, že by byli jako Badatelé. Mnohem spíš zůstali těmi starými Frajery, což je v některých ohledech hygienizovaným frajerům vzdaluje.

Leo

D: Jo.. a myslíš si že třeba ve třídě je někdo takovej vodstrčenej hodně.

MILAN: No.. von třeba Leo , ten.. ten snáma jako kamarádi, jo, ale von když si má třeba vybrat tak je třeba s áčkama víc, jako třeba ve v tělocviku, von když může tak jde jako někam jinam, ale jinak to je jako dobrej kluk.

D: A kdyby sis měl vybrat když už takhle chodíte s klukama ven, s kým chodíš častěji, s klukama ze třídy, nebo s nějakajma jinejma

LEO: no sklukama ze 6. A

Leo s nimi klidně něco podnikne, ale své kamarády vidí úplně jinde.

Karel

D: A... jak by vypadal špatnej kluk?

MILAN:.. No.... jako že by nám třeba pořád něco dělal nebo... jako třeba von někdy Karel , von je někdy surovej.

D: jo...

MILAN: Ale většinou to jako myslí ze srandy, ale někdy... někdy to myslí vážně... jako voni /nesroz/ ho prostě buzerují vnaší třídě..

D: Jakože Karla buzerují?

MILAN: No, třeba někdy

D: Neměl někdo s těma ostatníma klukama nějaký problém, že by se tak těžko snášeli..?

BOŘIVOJ: No tak.. možná Karel, ten to má docela... ale to je tím, že von hrozně zlobí... to je většinou vo zeměpisu, protože my sme už ted'ka podruhý kvůli němu psali test a.. (nesroz)

D: To zlobení spočívá v čem?

BOŘIVOJ: Že von votravuje pořád, jako že ho učitelka třeba třikrát napomene a von votravuje pořád. podle mě se nedovede poučit.

Příliš mnoho provokování, testování trpělivosti z Karelovy strany je pro nové frajery moc a tak na něj bývají naštvaní. Starej dobrej Frajer neměkne:

D: Jo .. a čím tak voni naštvou tebe třeba

KAREL: No já nevim... já znám třeba takový lidi, takový kamarády, kterejm třeba když se něco udělá tak řeknou: nó, dobrý, v pohodě. tady těm.. třeba vezmu míč a :nekamarádím s tebou! to jako to je to mě štve asi nejvíc.

D: Jako že to berou vážně

KAREL: No

Karel je osamělý vlk

D: A chodíš takhle s někým ze třídy ven?

KAREL: S nikým

D: Takže s nějakýma klukama od vás z ulice jo?

KAREL: To sou spíš takový.. tam v naší ulici ani těch kluků moc není ... no a ty kluci z tý naší třídy jsou, voni bydlej většinou hrozně daleko od nás... nebo prostě nemaj čas.. u nás, třeba jezdim na bruslích. sám, protože mě to baví nejvíc, než.. já na těch bruslích jezdim docela rychle, tak.. za sebou mít někoho a křičet na něj, aby jel rychlejc, to se mi nechce.

BADATELÉ

Jak již bylo řečeno, kromě frajerů a jejich satelitů tu je dvojice "badatelů", kteří do frajerské party určitě nepatří.

D: Že třeba sem si všiml, že ten Čestmír s tím Ivanem, že sou tak trochu bokem

SVATOPLUK: No tak oni sou takový nekolektivní no.

D: Nekolektivní?

SVATOPLUK: Úžasně. Voni ...spolu se s nima bavíme no, ale oni žijou si svým vlastním životem.

D: A tak jako v čem v čem sou nekolektivní?

SVATOPLUK: No třeba když třeba s klukama dem ven, tak oni prostě nejdou, voni sou doma nebo takhle.

D: Třeba sem si všim, že tak jako ten Ivan s tím Čestmírem tak sedávaj trochu bokem

KAMIL: Hmm, no.

D: Myslíš, že je to taková hra na sebe nebo

KAMIL: Ne, ne, voni si nás moc nevšímaj, protože voni si povídaj úplně vo něčem jiným

D: Jo a vo čem si povídáte vy a oni?

KAMIL: No my třeba vo určitejch filmech a voni třeba já nevim vo tom, co viděli a jak sestavit..

D: Jo a voni s váma nehrajou taky nějaký hry prostě

KAMIL: Jo hrajou, ale moc ne

Kamil i Svatopluk naznačují, jakoby rozdělení třídy na "partu" Frajerů s jejich satelity a Ivana s Čestmírem bylo věcí osobních preferencí, zájmů. Nelze však mluvit o pouhé koexistenci dvou skupin. Lze říci, že Badatelé jsou nějak permanentně vyloučení z Frajerské/klukovské skupiny.

D: Jo a jak myslíš, že mezi klukama samotnejma jak to je? Jak voni dohromady sou parta?

JOVANA: Voni moc velká.

D: Moc velká parta. Tak mezi nima nejsou nějaký spory.

JOVANA: No mezi Ivanem, Čestmírem a to je asi všechno.

D: Jako mezi Ivanem a Čestmírem?

JOVANA: No jako proti nim.

JOVANA: Takhle kluci někdy si na ně něco vymyslej a to ...no vobčas i na Kamila.

D: Myslíš si že ve třídě je někdo takovej vodstrčenej hodně?

LEO: Je.

D: A kdo?

LEO: Čestmír.

D: A proč myslíš?

LEO: Jako se nikdo s ním nechce bavit potom Ivan... že ho nemaj rádi žejo, kluci

D: A nevíš proč ho nemaj rádi?

LEO: Nevim

Xenofobie - Ivan

Velkou kapitolu jsem věnoval v textu za 4. třídu Ivanovi a jeho pozici odmítaného nováčka, jehož se kluci štítí a úplně ho odmítali. Nyní již Ivan nebyl žádný nováček a přesto jeho pozice špindíry přetrvala. Již to není tak tristní jako dříve, zejména proto, že se spojil s Čestmírem (který se jej dříve rovněž štítí). Zvláštní rétorika klukům trochu zůstala a podivné světlo padá i na Čestmíra.

D: Třeba Ivan, jak to bylo s ním

KAREL: No tak to se hodně blbě vysvětluje... to jako nejde nějak popsát.. prostě měl věci, který... von je jinej

D: A byl někdo, kdo by sním měl větší problémy, s Ivanem než jinej?

KAREL: No von... hodně kamarádí s tím Čestmírem prostě, kterej.. ... jako ty sou v pohodě, ale je spousta kluků - jako nemyslim všichni, je nás tam devět, jako, co byho vopravdu nesnášeli. Jako neni jich moc

D: A ... co třeba Ivan Novák, myslíš že ten neměl problémy, když přišel do třídy

MILAN: No jako... jelikož von není zas tak třeba tolik pořádný, jak si to vo něk hodně lidí myslí... jako ... von je měl, von je měl docela dlouho, že mu takhle každě jako něco tak říkal.

DOMINIKA: Třeba Ivan je ze špatný rodiny, jeho babička prej pije hodně a kouří a to (něco) se mi svěřoval když jsem s ním seděla v lavici a ty vostatní děti třeba říkaj, že je hrozný prase, že se nemyje nebo tak a vono to není, že protože má tu špatnou rodinu žejo, no ale voni to nevědí no a prostě se mu posmívaj, že je prase nebo takhle

D: Jako že to kluci nevědí

DOMINIKA: No, kdyby byl z rodiny jako třeba Milan nebo tak, tak by byl úplně normální jako všichni vostatní .. von je to docela dobrej kluk, jo... a ty kluci ty mi připadaj takový za...

D: A proč s ním nechtěli kamarádit?

ČESTMÍR: Protože bylovej...

D: Jo

ČESTMÍR: Všichni si mysleli, že je to pěkný prase.

D: Že třeba nebyl rozdíl mezi tím, jak tady do třídy zapad Svatopluk nebo Ivan?

TEREZA: Ne... no ale vo tom Ivanovi si myslej že třeba jak von chodí voblečenej a ; tak to...

DD - Jo? A.. Ty dva roky tady v tý třídě byly těžký? Jsi říkal...

Ivan - No... první jo, první jo, to mě všicky... vodhazovali, ale ... ten druhěj už byl lepší.

Frajeři tak stále udržují hygienickou rétoriku a Ivana odmítají. Zda ho odmítají jen proto, že chodí neupravený, nebo z hlubších důvodů není zatím jasné. Každopádně i on je vystaven podobnému mechanismu, jaký byl uplatňován proti Kamilovi - tady ale z důvodů mnohem iracionálnějších. O nějakém úplném zapadnutí do třídy tu nemůže být řeč.

ČESTMÍR: Na začátku školního roku, ale s tím jsem kámošil já. ten byl taky vodstrčenej na začátku školního roku, vlastně jedinej kdo s ním kamarádil jsem byl já, a kluci mě vyhrožovali, že prej buď s ním budu kamarádit nebo voni budou kamarádit se mnou tak ať si vyberu.

D: A ty sám si neměl někdy nějaký problémy?

ČESTMÍR: Jenom když jsem kamarádil s Ivanem, jinak ne.

Badatelé mezi sebou

Jak vypadá toto kámošení mezi Čestmírem a Ivanem? Ve čtvrté třídě jsem Ivanovu těžkou situaci interpretoval jako jeho neobratný pokus připojit se k hygienikům a skamarádit se s Čestmírem. Toto Ivanovo přání se vyplnilo. Ale pokus připojit se k hygienikům nikoli, neboť tito se rozpustili, opustili (až na Čestmíra) ABC ideologii a utvořili nové Frajery. Tito noví badatelé - Čestmír a Ivan se tak stali dědici hygienické ideologie, což je pikantní, neboť oba ve třídě představují jakousi "špínu".

D: A skym tak nejvíc ve třídě se kamarádíš?

Ivan - HM. S Čestmírem

D: A proč?

Ivan: Je to nejlepší kamarád a dokáže mě podržet

D: A v čem si tak rozumíte?

Ivan: No hlavně v technice a v různých... děláme spolu pokusy různý na.. broucích a kytkách...

DD: Jako venku jo?

Ivan: No... my si vezmeme třeba nějakýho červa si koupíme a teď ho začneme pěstovat a třeba víc a děláme s nima různý pokusy a jak se odlišujou.. třeba v různých prostředích.

D: A chodíš s někým ze třídy ven?

ČESTMÍR: Někdy jo, s Ivanem

D: A co podnikáte?

ČESTMÍR: Votravujem lidi, našli jsme si dvě starý vápenky, prostě věže na vápno a tam sme si udělali bunkry

D: A jak votravujete ty lidi

ČESTMÍR: Že se jich třeba ptáme na různý nesmysly

Oba badatelé si evidentně vystačí sami. Neváže je obdiv k Milanovi nebo H. N. Realizují konečně společně to, o co usilovali dříve sami (všelijaká věda a technika), podnikají dobrodružství. Akcí frajerů se nezúčastňují.

Badatelé a holky

D: A co takovej Čestmír nebo Ivan?

KAMILA: (smích) to už vůbec ne. ee. ty vůbec ne

D: To sou takový jako antimuži jo?

KAMILA: Ty sou takový zvláštní no. nevím.

D: A myslíš, že je holky nezajímaj?

KAMILA: Je? nevím.

D: Nevíš

KAMILA: Ne.

Tady se naráží na to, čeho jsem si všímá už když jsem docházel na hodiny. Souvisí to s již zmíněným odstavcem o Frajerech a Frajerkách. Frajerství vidím jako postoj, sexuální připravenosti nebo jistý druh třídy, která znamená žádoucí mužství/ženství (po kterém lze toužit). A skoro mám pocit, že se tedy u Frajerů nejedná o jednu ze skupin, ale prostě o jedinou skupinu, ke které jedinou alternativou je špína, která je asexuální. Takže to není ani alternativa.

Jestliže uznáme, že Frajerství je určité genetické stadium nebo kulturní model dospívání usilující (zde) o dominanci, u Badatelů pak můžeme uvažovat buď o částečné vlastní nezralosti (pakliže je Frajerství stadiem dospívání) nebo o transsexuální nezralosti (nezralosti pro dívky, pro jejich obraz sexappealu), nebo o kulturní odlišnosti, kde ovšem faktor dospívání hraje spíše klíčovou úlohu. Nejde tu mluvit o univerzální subkultuře, ale spíše o subkultuře vývoje, dospívání, puberty. Motivem xenofobie tu není rasová, náboženská nebo třídní (sociální) odlišnost, ale konvergence k jinému druhu puberty. Tady (dívkami) je to presentováno spíš jako univerzální nezralost.

HOLKY

Dívčí skupinu v tomto roce tvořilo 8 dívek – Monika, Kamila, Zuzana, Zuzana2, Jovana, Lucie, Tereza a Dominika.

Dívčí skupinu postihla tento rok ohromná změna, když odešly čtyři významné holky na gymnázium. Všechny dívky tuto změnu uvádějí jako změnu k lepšímu, především protože odešla Žaneta. Odchod ostatních tří neměl na třídu takový vliv, ale Žanetin odchod byl patrně zásadní:

D: Myslíš jako jaká ste tak..změnila se ta parta nějak od první třídy?

DOMINIKA: No změnila.Vod tý doby, co vodešla Žaneta, ta vodešla minulej rok, tak už se třeba i Monika baví třeba i se mnou

DOMINIKA. Vona ta Žaneta je jako ňák vodváděla vod těch vostatních.

D: Takže se to jako zlepšilo ted'kon.

DOMINIKA: No, jo. Trochu jo.

D: A změnilo se to nějak vod loňska, jak loni odešlo docela dost holek?

ZUZANA: Já si myslím, že se to změnilo, třeba jako mezi holkama se ted'ko bavíme víc

D: A proč se bavíte víc

ZUZANA: No protože my sme třeba sme s Žanetou sme neměly tak dobrý kamarádský vztahy

D: A proč to s tou Žanetou byl takovej problém?

ZUZANA: Nevim, asi sme si nerozuměly... mě se teda nelíbila její povaha

D: A co se ti na tý povaze nelíbilo

ZUZANA: Třeba když někdo něco řekne, vona se dotkla, nebavila se, pak zase přišla, že teda jo, že je to v pohodě

MONIKA: My sme byly takhle přesně ty dvě party, jaště k nám zapadala ... vlastně nebyla u nás Dominika a byla u nás Žaneta s Luckou, právě holky... holky se, myslím, Žanety bály, protože dělaly všechno, co vona chtěla a tak.

S Žanetinyým odchodem zmizela osa nenávisti mezi Žanetou a Dominikou a to Dominiku sblížilo s Monikou a Kamilou.

FRAJERKY

D: A mezi holkama, jaký máte teda party?

KAMILA: Mezi holkama?... sou taky dvě, taky jako třeba já, monika, zuzka kulíčková, adamičková to sou taky takový.. drsný, no... frajerky, když se to tak řekne, no a druhý, to je třeba Jovana, lucia a terezka, to sou takový jiný holky prostě no, ale občas... to je vlastně tak, že oni se docela učeť blbě a my třeba dobře, to je taky docela... takovej rozdíl, no...

D: A jak to jako vidíš, jak si myslíš, jaká ste ve třídě parta?

ZUZANA: No já nevim, asi holky Kamila, Zuzka, Dominika, Monika a já a pak jako zase další parta, Terezka, Jovana, Lucka

Dívčí skupina se také dělí na dvě společenství - na jedné straně Kamila, Zuzana2, Zuzana, Monika, Dominika, frajerky a drsňačky, co se dobře učí na druhé straně Jovana, lucia a terezka, repetentky.

D: A co holky, jak jsou holky rozdělený..

LEO: Třeba Monika s Kamilou se Zuzanou

Jádro frajerek tvoří Kamila s Monikou a Zuzanou², respektive Zuzanou. Poněkud zvláštní postavení má Dominika, která nepatří jasně ani k jednomu táboru.

D: A chodíte s holkama nějak ven taky?

ZUZANA: Já moc ne

D: A chodí takhle holky spolu, ve třídě?

ZUZANA: Jo, Kamila a Zuzka² choděj spolu ven, ještě s klukama z osmičky

Podobně jako u frajerů i zde je cosi jako frajeřina - a sice komunikace se staršími kluky. Ale nejde říct, že by se tím frajerky lišily od repetentek. Pro obojí je to důležité.

Ačkoli se všechny frajerky brání, že by pro ně oblečení něco znamenalo, Dominika uvádí, že *Monika dá hlavně na to oblečení*. Dobré oblečení, dobrý vzhled a dobré známky: to je ona *drsnost* Frajerek.

Struktura skupiny frajerek

ZUZANA: ...Zuzka² protože vona propadla, šla do.. třídy a my sme věděly, že se baví s Kamilou a my jsme měly strach že se s ní bude bavit a na nás bude kašlat... a já pak když jsem s ní seděla tak.. sme dobrý kamarádky

KAMILA: No my sme si jako dřív dělali jako zkoušeli časopisy a takhle a dělali jsme ankety, jako tehle rok to bylo, jaká je nejhezčí holka ve třídě, no a tak sem to byla já, no. Nevím, ale třeba Monice to hrozně vadí, vona na mě hrozně žárlí, protože vona dycky dělá (parodie): no tak to je jasný, to je Kamila. Třeba já sem nabídla, že bysme třeba mohli si zahrát mis jako ve třídě, třeba jako to dělaj sedmačky, a voni: no tak to teda hrát nebudu, protože to je jasný protože ty bys to vyhrála, a já říkám: proč, třeba nebudu hrát, to je jedno, já nevím...

Kamila se tu ukazuje jako největší hvězda. Podle jejího vyjádření na ní kvůli tomu Monika žárlí. Dominika uvádí, že Monika Kamilu ovládá. Kamila byla kvůli svým úspěšným kontaktům - *chození s osmáky* předmětem pozorného zájmu holek

Monika: Tak to o tý Kamile víme určitě!

DOMINIKA: A co?

(nějak to zašumlily)

DOMINIKA: Tak to víme jistě.

A pak Monika obchází obě holky a něco jim šeptá, co se týká Kamily (Kamila tu dneska vůbec není). Říkají "si myslí, že je velká! no, si myslí že je velká..."

Strukturu Frajerek odhaduji následně: hlavní hvězdou je Kamila a také Zuzka² - obě se baví s osmáky a také chodí spolu ven. Kamila je ostře sledována Monikou a tak i Zuzka². Zuzka se drží Moniky. Dominika je spíše sama.

Frajerky a frajeři

Jak skupina frajerů, tak skupina frajerek jsou si nějak komplementární a je potřeba je zvažovat ve vazbě.

Objekty vášně

D: A líbí se vám kluci ze třídy tady?

KAMILA: No jenom Milan a Leo

D: Milan a Leo, a jiný?

KAMILA: Ne (smích).

D: A jiný kluci?

KAMILA: No tak mě se třeba líběj z osmičky kluci, to jo, tam už sou pěkný, já se teda i s nima jako kamarádím hodně, no... nevim jinak už se mi v nějaký třídě moc nelíběj, ani v tý devátý, jako ty se mi dřív líbili v tý devátý, ale teď už vůbec.

MONIKA: Třeba jako ten Milan, ten byl u holek hodně žádaněj, s nim jako teda chodily většinou všechny holky, nevim proč jako, vlastně ani nevim, proč sem s nim měla chodit jo jako, teďkon sem se koukala na fotku z třetí třídy a jako, když sem nás tam viděla, to sem myslela, že se... To bylo takový docela drastický

D: A von je asi Milan takovej největší to. takovej .nejžádanější.

MONIKA: Hmm. Tak jak pro koho. Třeba mě se vůbec nelíbí teďkon už jo. No nevim třeba podle mě ho hodně předčí Leo nebo já nevim, kluci z Áčka.

D: A myslíš, že sou tam takhle jako víc takovejch dvojic ve třídě jako který spolu choděj nebo..

MONIKA: To žádná.

D: Žádná.

MONIKA: Bejvaly vždycky. Tak jedna většinou bejvala. A to většinou byl Milan. Chodil většinou s někym. S holkama. Kamila s nim chodila tři roky, no střídavě, já sem s nim taky chodila dva roky střídavě, jako vlastně poslední roky s ním chodila Dominika, Kamila a nakonec Milena..

Jako vono chození chození, že jo, jak to tak vezmete jako, hmm.

KAMILA: Jo, no ještě tam bejval jeden, Honza, ten byl taky teda největší, z první třídy do tý třetí? Nebo tak nějak, pak odešel.

D: Takže ten Honza byl jako ještě větší asi teda jo?

KAMILA: Hm, hm, byl no.

D: Že se jako taky holkám líbil víc než ten Milan?

KAMILA: Hm.

Největším idolem dívčích srdcí se ukazuje Milan, ale není sám, ještě Leo začíná být pro holky zajímavý. Ovšem, podobně jako v rámci Frajerů Milan nebyl ten "největší frajer", tak i zde největším hezounem není Milan, ale nepřítomný H.N. Jestliže Milan je po léta největší hezoun, daleko před ostatními kluky, není možné, aby to nezanechalo stopu jak na holčičích představách, tak i na klukovských představách. Nakonec jeho cena u těch hezkých holek (zejména Kamily) může zvyšovat jeho cenu i v očích jeho dospívajících spolužáků.

Hra o Milana může znamenat velké téma proměn dívčích skupin a ani to, že Monika tvrdí, že se jí už nelíbí, nemusí nutně znamenat, že se jí opravdu nelíbí, ale jen tah v této hře, který předstírá nezáměr tam, kde panuje zájem naopak enormní.

Komunikace Frajerů s Frajerkami

D: A co holky s klukama navzájem, jak to funguje?

KAMILA: No tak třeba já s klukama, to je úplná pohoda, no a třeba Monika, ta.. se občas s nima hodně hádá, no já nevím, já si myslím teda, že si s nima neumí moc rozumět.

D: Provokujou vás kluci někdy?

KAMILA: No, hlavně Moniku, voni třeba jí dávaj mouchy do penálu, jo..

D: A proč myslíš že to dělaj?

KAMILA: No nevím, ze srandy... nebo protože sou v pubertě, já nevím (smích)

Proč kluci provokují hlavně Moniku, Jovanu, Terezu a hlavní hvězdu Kamilu ne? Jestli je to druh pubertální erotiky, tak jaké? Jaký je vztah mezi obdivovanou Kamilou a mocichtivou (a možná i mocnou) Monikou? Na tuto otázku zatím neznám odpověď. Jediná hypotéza mě napadá, že Kamilino místo v klukovských akcích je podobné Luďkovu v opačném směru a že jednoznačnost její atraktivnosti představuje pro kluky výzvu dvořit se jiným způsobem než tím, s jakým se obracejí na Moniku a další.

REPETENTKY:

Ačkoli bylo rozdělení dívčí skupiny již celkem jasně popsáno, ocituji další popisy, protože ve zkratce charakterizují i charakteristické figury obou skupin.

D: A ty holky, na jaký dvě party jsou ty holky rozdělený?

LUKÁŠ: No jsou.. Lucie a takový s kterejma se a pak je Kamila a Monika

D: Jo, a proč si myslíš, že je to takhle rozdělený?

LUKÁŠ: Nevím... jako ale nejsou tam žádný hádky jako to je v pohodě... jako taky se sebou bavěj..

Lucie ztělesňuje špatný prospěch a Monika s Kamilou zase společenský princip, ke kterému se ještě dostaneme. Je to vztah podobný zčásti vztahu Radka s Milanem a Svatopluka s Milanem.

D: Myslíš že sou tam nějaký takový party

RADEK: No dvě, jedna je asi Monika a spol a druhá to je Jovana Tereza a Lucie

MONIKA: No tak zrovna Lucka ... ona ta je dost jiná, ona si s náma neumí povídat jako jo, ona si rozumí třeba s Jovanou, ne to nevím v čem je problém jo, to je třeba Terezka, Lucka a Jovana.

Špatný prospěch

D: A myslíš, že holky jsou takhle rozdělený na nějaký takový skupiny?

MILAN: No, voni... no jako trochu jo no ...holky, který se třeba míň učeť, jako jo třeba sou takový slabší a ty druzí jo... který tak neučeť se zas taky tak dobře, ale už sou lepší, tam maj jako... neříkaj si jako že sou jedna parta , ale většinou choděj spolu na vobědy a tak a moc se jako takhle nedávaj dohromady.

D: A představíš si někoho, kdo tak prostě upad, někdo kdo šel prostě dolu, díky tomu vlastně těm známám

ZUZANA: Myslim že Lucka asi, vona má hodně problémů, vona má snad i propadnout

D: A když je třeba někdo takovej tichej jako třeba Tereza, jak to mezi těma hokama má?

ZUZANA: No že se baví s těma co maj třeba horší prospěch ve škole

D: Myslíš že ty známky hrajou roli

Z: Zá si myslím, že docela jo.

D: Když prostě někdo má horší známky tak to má těžší

ZUZANA: No, asi jo

Být tichý, neumět se prosadit, propadat, přijít nový, nebýt sexy, nebýt frajer, nebýt tvrd'ák, nebýt chytrý. Zvláštní jak reaguje na mojí otázku po tichosti prospěchem - je to ovšem i reakce na jméno, protože se Tereza opravdu baví hlavně se Lucií a Jovanou.

KAREL: Asi.. Olina, která už sem nechodí, ta prostě ze začátku... vono se to tady v té třídě trochu taky posuzuje podle známek, protože jak má někdo trochu ty známky špatný, tak už prostě je někdo jinej a nechceme ho. Jo, samozřejmě že sou tu i.. třeba Leo , kterej je asi na mý úrovni, teda já sem vo něco lepší, kterej má známky taky dost špatný, ale taky ho mezi sebe berou, i jako mě, ... vlastně protože do týhle té třídy chodíme vlastně vod začátku, takže ty lidi, co už nás znaj, že si to můžem vopravit, že si to nemusíme vopravit, podle toho, jak chcem, tak prostě nás berou takový jaký sme.

Mít špatné známky je zřejmá diskvalifikace. A to nejen mezi frajerkami, ale také mezi frajery. Všichni jsou tvrd'áci - se samými jedničkami. Olina, dříve než odešla, patřila rovněž ke skupině kolem Lucie. Její pozici - i svojí pozici popisuje Karel jako známkami ztíženou. Pokud se ovšem k tomuto faktoru přidá i příchod nováčka do třídy nebo jiné diskvalifikační faktory (oblečení, vzhled), je dotyčný deklasován mimo Frajery/rky.

Jako pars pro toto špatného prospěchu tu vystupuje Lucia. Má nejhorší prospěch ve třídě. Její postoj není frajerkám moc srozumitelný a ani frajerům.

MONIKA: Ehm. Mě Lucka nevadí, jo, třeba ale spíš se mě, no rozčiluje, že třeba ... vona to teda v rodině nemá asi moc lehký, jo, ale vona se ani moc nesnaží. Třeba pan učitel na matiku, jako třeba nemá z matiky 1, 06 mi vychází a von nám třeba řekne vždycky nějaký lekce nebo ať se zeptáme, on nám to vždycky vysvětlí, já se třeba vždycky zeptám a Lucka se nezeptá, třeba neví nic, jo, a to je právě ta věc, co mě na ní hrozně rozčiluje, že prostě vona se nezeptá, vona nemá ani tu snahu se ho prostě zeptat, jo, vždyť to by jí přece nic neudělalo a to, že by se jí ty blbečci smáli, to přece jako...

Lucia školu vzdává a nepovažuje jí za hodnou úsilí - a to je nepochopitelné. Njen vlastní prospěch, ale celkový postoj ke škole se hodnotí.

D: A myslíš že sou to jenom známky anebo celkovej poměr ke škole?

ZUZANA: Já nevím, vono de asi spíš o to, jak se ten člověk prosazuje

D: A když je třeba někdo takovej tichej jako třeba tereza ficová, jak to mezi těma hokama má?

ZUZANA: No že se baví s těma co maj třeba horší prospěch ve škole

Jovana - špatné chování

Je paradoxní, že Frajerky si o sobě vytvářejí obraz *tvrd'aček*, a přitom jim tak jde o učení, vzhled atd. Jediný asi skutečný tvrd'ák tu je Jovana. Žádná z holek by nebyla schopná jít do konfliktu s pravidly instituce, jako ona. V nejzažších chvílích je odhodlána lhát autoritám, trhat stránky ze žákovské knížky, prepisovat v ní údaje apod. Kromě toho se také špatně učí.

D: A mezi těma holkama je někdo, koho ten zbytek má miň rád? miň ho bere?

Ivan: No, jako... asi Jovana, to je holka, tu si myslím že berou nejmiň.

D: A proč myslíš

Ivan: No já nevím vona je jako... já nevím, mě připadne milá ale pro ně já nevím ale prostě... ji voddělujou

DD: Taky dělaj rozdily jo?

Ivan: No.

D: A kdo si myslíš že to měl nejtěžší tady z těch nově příchozích kluků nebo holek

LEO: No, ta, Jovana

D: A proč myslíš?

LEO: Třeba první den se s ní nikdo nechtěl bavit, potom druhej den pak už to bylo teda lepší, ale pak se zase...

D: A mělas nějaký problémy takhle ve škole? Jako potíže?

JOVANA: Se známkama... No to sem taky měla špatný známky no a to jako bejvá...osobní problémy no.

Monika: ..my se teda ted'kon ten zbývající pět holek se s Jovanou teda jako moc nebavíme... Jako jako já se s ní bavim, já ji pordravim a tak, ale jinak se ji snažim tak trošku jakoby ignorovat no.

Jovanin prospěch a problémy představují pro Frajerky stejný objekt, jako Ivanova neupravenost.

MONIKA: No protože vona chodila s Petráněm a chodila s ním jenom proto, aby vlastně on dolezl za náma a vyzvídal, co my si povídáme jo, třeba co máme mezi sebou jaký tajnosti nebo tak něco a že třeba mu něco řekneme že jo, nákej ten plán a tak, že si třeba myslela jako že tím... nevím, jestli si myslela, že tím něco získá

D: Hm. A ted'ka ste parta s Dominikou?

MONIKA: Ehm. Ted'kon se s náma baví i Dominika. Ta z nás asi Jovanu nemá nesnáší nejvíc jako.

D: Jo.

MONIKA: A vona Jovana za ní hrozně leze. Takže jako Dominika je vždycky šťastná, když jí někdo vysvobodí, protože vono s Jovanou se nedá ani normálně bavit jako, vona mě už i jednou řekla, že si na mě pozve kamarády, jo, že mě zmlátí prostě. Už si ani nepamatuju, kvůli čemu to bylo, to bylo něco minulej rok se mi to stalo jo.

JOVANA: No s potom sou holky, to je Monika, Kamila a potom ty ostatní, který jako taky se se mnou bavěj, jenomže už třeba s nima jdu na výlet a prostě jednou se mi stalo to, že prostě sem s nima šla a měla sem jít jako s nima domů a Monika prostě navrhla to "Co kdybysme Jovaně utekly", takže jako ona moc se mnou nekararadí. A potom jako vždycky nabídne usmířenou, jako že se chce zase skamarádit.

Arbitrem rozchodu s Jovanou se zdá být Monika. Její chuť, nebo schopnost Jovanu akceptovat je zjevně nulová. Rovněž z toho důvodu, že kluci mají k repetentkám stejný poměr jako frajerky k badatelům, není pro Moničiny plány Jovana nijak zajímavá.

Repetentky a kluci

JOVANA: No tak jako...Kluci se se mnou bavěj jen některý, jenom ty, který se se mnou chtěj bavit, ale ve škole jako se se mnou nebavěj, protože si myslěj, že už teď vypadaj jako blbci, že se bavěj jako s holkou, jen když mě jako potkaj venku, tak se normálně se mnou bavěj.

Motivy puberty a pubertálního odmítání holek se mísí s motivem špíny. Špína není sexy.

D: A co třeba Jovana, jak to má s klukama?

KAMILA: Kluci se s ní vůbec skoro nebavěj, ty akorát se s ní hádaj.. naráží do ní a tak.

D: Mohla bys mi říct tak jako nějaký takový nepříjemný chování pro tebe, když takhle v té třídě něco vopravdu nemáš ráda.jak se jako k tobě někdo chová....

JOVANA: No tak kluci mi dělaj jako furt naschvály, to jako to přímo nesnáším, že já tam třeba sem u učitelky , ona mě zkouší a voni mi tam třeba počmáraj lavici nebo mi hrabou do věcí a

D: A dělaj tohle všem holkám nebo jenom tobě?

JOVANA: No dělaj to mě, Lucce, Monice, ty dali do penálu čmeláka mrtvýho, takže...asi čtyřem holkám to dělaj.

D: Jo takže všem ne. A co třeba taková Terezka, ty nic neprováděj?

JOVANA: Tu spíš furt provokujou.

D: Jo a v čem to tak spočívá to provokování?

JOVANA: No jako že je blbá a takovýhle věci. No teďkon jakože sme se fotografovali, sme dostávali fotky a vona Terezka se tam mračí, protože jí do očí svítilo sluníčko a tak kluci jí říkali Rambo že je

Jovana patří ke špíně, radí jí tam všichni. Více hlasů udává, že měla těžký příchod, stíhá jí velké opovržení - je v tom patrně prospěch a její protiškolní postoj a zvláštní metody. Není to asexuál jako terezka, ani totální repetent, jako lucia. Podobně jako v Ivanově případě předloni se zde v jejím odmítání stýkají hygienické xenofobní motivy ze strany Frajerek s její vlastní neobratností – viz ony pohružky, kterými častovala Moniku.

MINISTR

Klíčovým bodem mého textu je teorie krále a ministra, vycházející z dat a teorie trojúhelníkové touhy. Viděli jsme, že nejobdivovanějším klukem, největším frajerem je Milan. Největší frajerkou, Miss třídy je Kamila.

Mohli bychom usoudit, že oni dva jsou vůdci, podle kterých se třída vlní, kteří vydávají rozkazy a stojí za všemi mocenskými akty, jakými je například zmíněné trestání.

Takovému závěru se ale vymykají některé zvláštní až záhadné údaje.

D: A když ti vyhrožovali, abyses s tim Ivanem nebavil, kdo to většinou jako ved tohlencto?

ČESTMÍR: To vede většinou Svatopluk. Ten propad taky... měl zlomenou nohu, tak nechodil do školy, ať si to radši zopakuje, oni ho nedonutili, aby si to zopakoval, že by to pro něj bylo lepší, tak propad. Ten to tady nejvíc vede.

D: Jako že von vopakuje, nebo..

ČESTMÍR: Vopakuje.

D: Takže jako to v té třídě vede, si myslíš.

ČESTMÍR: Von je v naší třídě takovej jako idol jakoby. Von někomu řekne udělej támhle tu blbost a von tu blbost udělá.

D: Jo..? a myslíš že..

ČESTMÍR: Jako neporoučí, ale všichni ostatní se po něm opičej.

D: a po Milanovi se neopičej?

ČESTMÍR: Někdy jo, taky. Ale ne zas tolik.

D: Ne zas tolik, takže Svatopluk je nejsilnější

ČESTMÍR: Není nejsilnější, je nejslabší

D: Myslím, že má největší vliv

ČESTMÍR: Vliv má největší, to jo. Protože von kamarádi skoro se všema klukama, má všechny dycky na své straně.

Toto udání bychom mohli považovat za nepřesnost nebo zaujatost, nebýt informace od učitelky:

Rozhovor s učitelkou o dětech - O vylučování. Že těžkou pozici měl Kamil.

přišli za ní Čestmír s Ivanem, že se jim nelíbí, že jim kluci říkají, že když se budou bavit s Kamilem, oni se nebudou bavit ani s nimi.

Zeptal jsem se, kdo byl největší zakazovač. Uč že si myslí (ale že je to těžkoříct), že za tím stojí Svatopluk. A říkala něco o starých přátelstvích (nepřátelstvích). A že Milan a Leo to dělali jen tak, z blbosti, že si to snad ani neuvědomovali.

Král a jeho ministr

Toto tvrzení teorii o Milanovi, kterého všichni poslouchají, narušuje. Jak by bylo možné, aby Svatopluk, malý, celkem nenápadný kluk který se zdá navenek být pouze jedním z Milanových napodobitelů, mohl mít největší vliv? Je to záhadné a patrně na tom něco bude.

D: Jo, a co tě tak nejvíc naštvete teda ve třídě když se stane mezi klukama

ČESTMÍR: Ve třídě... von Svatopluk... Kamil když mi chtěl pučit peníze, protože já sem musel zaplatit pět korun za učebnici a ten, hnedka Svatopluk: (šepot) hele, nepučuj mu, von ti to nevrátí. Já sem vždycky každé dluh vrátil. to ta Svatopluková je ta vazba, že nikomu nic nevrátil, že vždycky mu: ne ty sešmuj kamarád, tak ti to vracet nemusím. tak popichoval Kamila že mu to nevrátím, Kamil teda se začal o ty peníze bát, že mu to nevrátím, tak mi to nakonec nepučil

Mezi kluky je metoda izolace neposlušného jedince skrze vyhrožování jeho potenciálním spojencům velmi obávaná. Na mou otázku, co nejhoršího by se jim mezi klukama mohlo stát, byla nejčastější odpovědí právě vlastní osoba v soukolí izolace.

D: A co by tě tak nejvíc naštválo, kdyby nějaký kluk ti něco proved, co by tě naštválo?

RADEK: No.... kdyby se proti mě spiknul

D: Co to znamená spiknul

RADEK: No že by se proti mě jako mnaštvali a nebavili by se se mnou.

D: A co třeba tebe by jako nejvíc naštválo. Kdyby se dělo ve třídě mezi holkama nebo klukama

LUKÁŠ: Asi kdyby se proti mně nějak spráhli si myslím že Čestmírovi se to už jednou stalo nebo někomu určitě

D: Že se kluci prostě jako ... no že se prostě naštvou, v tu chvíli toho dotyčnýho vodsouděj a už se s nim nebavěj.

D: Jo. A kdybysis měl tak představit něco, co ti jako nejvíc vadí když se mezi dětma děje, co by to bylo?

Ivan: ...no, vadí mi, že dělaj rozdíly jako, že dělaj rozdíly, že dělaj rozdíly mezi třebaže jako tenhle ten že má nějaký jídlo, třeba pro něj je to dobrý jídlo, ale pro ně ne, tak proto s ním nebudou kamarádit.

Máme tu před sebou tedy možný obraz uspořádání klukovské skupiny, kde všichni napodobují Milana, jsou jeho obdivovateli a poslouchají (obávají se) Svatopluka, protože se bojí, že byje mohl od oblíbeného Milana odstavit. Klukovské skupině pak vidím "vládnout" zvláštní dvojici, trochu připomínající mocenské dvojice Ludvíka XIII a kardinála Richelieu jak nám je představují romány.

Ministryně

Ačkoliv nevidím u holek tak jasné schéma s jasnými postavami, jako u kluků, ovšem jsem na základě mnoha údajů přesvědčen, že i zde má struktura král-ministr své opodstatnění.

Je přitom ovšem třeba přistupovat k dívčí skupině s ohledem právě na onu velkou změnu, kterou dívky zaznamenaly odchodem oněch čtyř žákyň na gymnázium. Tedy jako k věci, která je nyní v pohybu, na rozdíl od stabilizované klukovské skupiny a lze ji (snad) vykládat jen v rámci tohoto pohybu.

Hlavním bodem tohoto odchodu je odchod Žanety.

D: A jak to držela ta Žaneta?

DOMINIKA: No protože všichni byli závislí na Žanetě, jako že jí poslouchali. Žaneta řekla s tou se nebavte a voni se s tou nebavily

D: Aha... takže Žaneta byla takovej náčelník, jo?

DOMINIKA: No, byla. třeba když potřebovaly něco vode mě tak se se mnou Žaneta začala bavit a pak všichni se zase se mnou začali bavit. a když už zase mě nepotřebovaly, tak už zase.. mě vodkoply, dá se to tak říct

D: Takže myslíš, že Žaneta měla takovou tu nejsilnější pozici v té třídě mezi holkama

DOMINIKA: Jako monika se teďka toho ujala, takže (smích) .. ta už se snažila vytlačit Žanetu minulej rok, ale moc se jí to nevedlo, protože ta se Žanety nějak bála nebo já nevím, jak bych to řekla.

Sotva bych mohl o Žanetě říct, že byla nějaká hvězda jako je Kamila, nebo svého času možná byla Dominika. Přesto však musím uznat, že byla mocná a měla vliv. Největší její konkurentkou - spíš neúspěšnou - byla Monika.

MONIKA: Hmm.Když se nadřazuje někdo nad ty jiný, to mě dokáže nejvíc naštvat. Protože to se většinou, to se stává hlavně mezi klukama, jo. Kluci, ty se teďkon v naší třídě hádaj asi nejvíc. To mě hodně dokáže naštvat, anebo prostě, když se kluci posmívaj.To taky dělaj hlavně kluci. ... Třeba minulej rok mi hrozně lezla krkem právě ta Žaneta, protože ta si opravdu myslela o sobě to co vůbec nebyla, jo prostě na na přesně jako se nad nás nad všechny nadřazovala a většina věcí musela bejt po jejím a dokonce jednu naši kamarádku vona...já

nevím, to bude znít blbě, já si myslím, že ji docela i šikanovala, protože vona vona třeba na ni byla surová a tak jo a Lucka se jí i bála a ...

D: Jo. A dřív jste se hádali víc?

MONIKA: Hm, docela jo

D: A kdy jste se tak nejvíc hádali?

MONIKA: Já si myslím, že hlavně minulej rok, protože to tady ještě byla Žaneta a Žaneta to byla taková ta hodně vůdčí osobnost a voni jí, vona jí většina lidí neměla moc ráda... A tak většinou potom z toho vznikl docela dost konflikt

Ted' když Žaneta zmizela, dostala Monika příležitost.

Nelze ovšem říct, že by bylo Moničino postavení stejné jako u Svatopluka. On je opravdu šedá eminence, Monika nikoli. Taky pokud jde o její vztah ke Kamile - králi, není to stejné. Zatímco u Svatopluka marnivé soupeření pouze předpokládám, u Moniky je naprosto zjevné. Taky tu nejde jenom o dívčí skupinu, ale o ovládání všech. Monika by chtěla být ministryní třídy.

D: A je ve třídě nějaká taková vůdčí osobnost?

ZUZANA: No myslím že trošku Monika je taková dominantní, že se až moc prosadí, ale, zase to není tak strašný.

D: Bylo to horší dřív

ZUZANA: Jo

D: A v čem to prosazování pak spočívá?

ZUZANA: Třeba, že se všeho chopí a všechno je podle ní...

MONIKA: Mmm, já nevím, mě se to prostě líbí, nevím, že se třeba třeba tady na tý dramatice, že se můžu prosadit, protože já sem takovej hodně ten člověk, takovej ten hodně, abych měla takovou tu vůdčí povahu, jo, teda já se to teda snažím všemi silami to krotím, protože to většinou mě lidem nebylo příjemné zdá se

JOVANA: No my bysme hrály, ale kdyby se některý nehádaly a Monika to tam všechno neorganizovala, protože Monika vždycky hnedkon musí bejt první a tak, všechno musí bejt po jejím...

Se svou snahou se ovšem Monika dostává do potíží a stěžuje si, že se jí křivdí.

MONIKA: No jak se cejtím...Dobře. Dobře, třeba tady mám kamarády,ale někdy, někdy se cejtím i hrozně, že třeba bych vodtud šla hnedka i pryč.

D: A proč?

MONIKA: No tak když se s někym pohádám anebo když mi učitelé křivděj třeba a já za to nemůžu tak tak

D: A jak se stane ,že se s někym pohádáš?

MONIKA: No tak, já nevím, třeba protože mě něco napadne a von jako třeba řekne hnedka, že je to blbej nápad a že to se takhle nesmí udělat nebo že se to tak neudělá a že prostě se to ani nebere v úvahu, že takovej návrh nákej byl, jo ,že prostě hnedka musí být, musí se prosadit ten jeho návrh jako ne na to reag...ne tak, že by musel být ten můj návrh a třeba by se to ostatním i líbilo jako...

MONIKA: No já si myslím, že třeba dneska například já...sme měli hodinu dějepisu, paní učitelka musela odejít a pověřila mě a Karla, abysme ...to tam hlídali, četli, abysme vyvolávali, no a Milan s Čestmírem a s Radkem řvali tam na celý třídu a ...to si myslím, že je tím, že nás nerespektují nebo nerespektují já nevím prostě oni si myslí, že voni si můžou všechno dělat, co chtějí, a vlastně kdyby tam stáli voni a tohleco my jim dělali, tak budou taky v nesnážích.

D: Jo . A čím ti učitelé křivděj?

MONIKA: A ještě potom na fotbale, právě ty dvě hodiny předtím, co se mi staly v jednom dni takhle ty křivdy se mi staly, to sme hráli fotbal a hráli sme turnaj proti klukům a Olga s Markétou byly v prvním družstvu a řekly, že chtěj vyměnit za Moniku, že strašně, že blbě hraje a že ji chtěj vyměnit a požádaly mě, ať ji za někoho vyměním. Já sem říkala, že nevím za koho, ale nakonec sme to myslim vyměnily za Lucku, no a tak hráli a Monice to bylo hodně líto, jako já sem jí řekla, že já za to fakt opravdu nemůžu a že si myslím, že nehrála zas tak blbě, ale zase nemělo cenu se s holkama, že jo, hádat jako, prostě by sme zbytečně ztrácely čas v třech řádkách no a po hodině to potom paní učitelka všechno svedla na mě, ještě tohleco, že sem Moniku vyloučila já

Moničiny metody:

Moničiny metody jsou patrně velmi podobné Svatoplukovým - jednak hrozby izolací, jednak zákulisní pletichy.

D: A co jak si myslíš, jak holky jaká sou mezi sebou parta ve třídě?

SVATOPLUK: No dobrá většinou akorát se všechny holky dozvědí, když třeba sou tři holky a dvě vždycky drbou tu jednu a to se pak vždycky ty dvě dozvědí.

ČESTMÍR: No já nevím, já se jim do jejich záležitostí nepletu. Monika vždycky když se do toho pletu, tak: ty se do toho nepleť ty vůbec nemáš co do toho kecat, takhle mě seřve a je to.

D: A když takhle přijdou ty nový děti do třídy, jak to tak

DOMINIKA: no, tak monika se na ně vrhne podle toho jak se jí líběj nebo nelíběj, třeba minulej rok přišla tereza hniličová, monika se na ní vrhla, jako že jí všechno ukáže a to, pak se terezka nelíbila, tak vodušla pryč, pak sme se jí ujali my, protože monika nás vždycky přrdběhne a nenechá nás prostě, abychom se jako představili, nebo tak podobně....

Efekty na izolované

Viděli jsme, že klíčovou metodu moci je izolace. Praktická izolace, nebo hrozba izolací. Ve třídě nikdo nechce být sám – být tady sám znamená být opuštěný nebo zapuzený. Není bez zajímavosti zmínit údaje, hovořící o jakési zpětné vazbě mezi izolací kvůli prospěchu a prospěchu kvůli izolaci. Samozřejmě souvisí s onou zranitelností dítěte, *se kterým nikdo není*, vzhledem k složité školní instituci, kterou je o samotě těžko ovládat. Tyto efekty by mohly tvořit pozadí moci izolací metody.

D: A Zuzka ta se teď taky nějak posunula ne, vona bejvala taková trošku v pozadí a teď mi připadá tak.

DOMINIKA: to všechno držela ta Žaneta no... teďka ta zuzka je... že se líp učí víceméně, vona se učí, takže šla teďkon nahoru

D: takže prostě když se třeba se zuzkou kuličkovou nebavily, tak vona jí ta škola i jako miň bavilo a huř se učila, takhle to myslíš

DOMINIKA: no

DD - A proč myslíš že se to zlepšilo, ...

Ivan - No, hlavně tēja kamarádama, našel jsem si víc kamarádů, díky nim sem se teda začal... citově zlepšovat, a... díky tomu mě začala jít škola.

DD Jak se cejtíš po šesti letech ve škole?

Ivan: No, já sem teď začal vynikat v matematice, takže mě jako začala teď bavit trošku škola.... Našel jsem si tady nový kamarády, po tom, co jsem tady ty dva roky a ... tady je to nejlepší zatím.

D: A holky takhle pohromadě ste...to vidíš jako jednolitou partu nebo se to jako víc dělí

DOMINIKA: Monika třeba nemá ráda Lucku, protože se huř učí

D: Protože se huř učí myslíš?

DOMINIKA: No já nevím. Taky. no jako nikdy se s nima moc nebavila.

Problém příchozího

Proč je pro třídu takový problém, když přijde nějaké nové dítě? Kde se berou ty různé zvláštní xenofobní afekty, se kterými se střetl Ivan nebo Jovana, a nakonec na chvílku asi úplně každé dítě, které přišlo?

Příchod nového žáka je pro ostatní rozhodně katastrofou. Nově přichozí hrozí rozvrátit daný status quo toho kdo s kým je. Mezi každé dva vnáší otázku, zdali spolu ještě budou i nadále, zdali se nově přichozí nevmísí mezi ně a jeden z nich na to nedoplatí, nebo zdali jim neodvede jejich krále. Nově přichozí tak zpochybňuje celou skupinu a proto se tato proti němu obrací hostilně. Pakliže je má teorie ministerské moci správná, pak je takový příchod nebezpečný zejména pro ministry a ti jej musí velice bedlivě sledovat.

SHRNUTÍ: NĚKOLIK HYPOTÉZ

1) Skupiny ve třídě a navzájem

Deskriptivní pohled na třídu tu nalézá 4 skupiny – 2 dívčí, 2 klukovské, které jsou navzájem nějak symetrické. Na jedné straně skupina Frajerů – Milan, Radek, Kamil, Svatopluk, Bořivoj, Karel a Leo, která je komplementární ke skupině Frajerek – Kamile, Monice, Zuzaně, Zuzaně2 a Dominice.

Tyto dvě skupiny se navzájem vymezují, zrcadlí, komunikují spolu a považují se za partnery. Obě jsou orientované na úspěch ve škole a vůči opačnému pohlaví. Obě skupiny se prezentují jako jakási 1. liga školního úspěchu. Frajeři a Frajerky jsou "někdo".

Na druhé straně se nalézají dvě spíše nesourodé skupiny Badatelů a Repetentek, které jsou komplementární především v tom, že jsou nějak vyřazeny z "frajerských" vrstev svých pohlavních skupin.

Tyto dvě skupiny spolu rovněž komunikují a svým vyřazením vytvářejí jakousi společenskou vrstvu – 2. ligu školního úspěchu.

Tento školní úspěch musíme chápat jako kombinaci institucionálního úspěchu – známek a vlastního společenského úspěchu, chápaného jako "společenská fitness". Tato vrstva, které

ošklivě a pouze pracovně přezdívám "špína" je "nikdo", ten nikdo, kterým se dětem od první třídy hrozilo.

2) *Hypotéza dospívání a strukturace vnitřního třídního života dospíváním.*

Tuto hypotézu můžeme stručně charakterizovat u skupiny kluků jako pohyb od ABC ideologie ke frajerství – od dětského světa ke světu dospívání.

U dívek je obtížnější najít takový jednoduchý pohyb, neboť se zdá, že rozlišení jakýchsi vrstev dívek, které se *víc prosazují* a těch, které jsou *tišší* tu bylo vždycky. Rozhodně tu ale nějakou úlohu hraje schopnost spojovat úspěch ve škole s úspěchem u starších kluků

3) *Hypotéza napodobovacího řetězu.*

Všichni Frajeři touží po Milanovi, po jeho přítomnosti. Všichni jsou si prostředníky v této touze a marnivě soupeří o to, být co nejmilanovitější. Předvádějí se, frajeří, marnivě usilují o jeho přízeň a obdiv.

Proč všichni touží po Milanovi? Jak je možné, že ať udělá co udělá, je to obdivuhodné? Zdá se, že Milan nemůže udělat chybu.

Podle všeho jde o to, že na rozdíl od svých napodobitelů se jimi nenechává strhnout, aby je obdivoval. Reálně to pak vypadá tak, že se rozhoduje víceméně svévolně, zda bude provokovat zrovna s tímhle nebo s oním (mohlo by to dokonce být z čiré hlouposti), zatímco ostatní se rozhodují striktně jen podle něj (to neznamená, že by ho nemohl někdo strhnout k nějaké akci, ale tento iniciátor je v pasti, neboť právě kvůli Milanovi to podniká a zároveň si nikdy nemůže být jist, zda se to povede a on u Milana uspěje. Tato nejistota jej pak k Milanovi poutá ještě víc.)

Všichni pak na sebe žárlí a utvrzují se ještě více ve své závislosti.

Proč je Milan nezávislý? Nejspíše proto, že tyto své napodobitele k uspokojování svých tužeb nepotřebuje. Ale není to tak, že by byl nějaký mistrný diplomat, ovládající askezi, nezbytnou k vytvoření tak neobyčejné poptávky. Hlavní důvod vidím v tom, že on má svůj vzor mimo tuto třídu ve svém dávném kamarádovi a rivalovi Honzovi N. Tito dva kluci žijí vzájemnou (?) fascinací od 1. třídy. (Oni byli tou dvojicí, která produkovala nejvíc příkladů pro můj koncept asymetrického žalování – žalování jehož úkolem je zvrátit závrat žárливosti a rivalství, kterou ve mě vyvolává druhý.) Honza N. býval ve třídě číslo 1 a to si všichni frajeři pamatují – možná je to ta, že Milan svou cenu získává hlavně díky své vazbě k Honzovi N. Rozhodně proto má jejich obdiv a také představuje cestu, jak se stýkat s tímto někdejší číslem 1. Odpolední cesty do supermarketů a celá ta aféra a represe kolem nich to potvrzuje.

Dalším nezbytným prvkem podmanivosti Milanovy osoby je, jaký ohromný úspěch má u holek.

Obdobnou, i když asi ne tak výraznou posloupností je u holek podmanivost Kamily a její úspěch u (starších) kluků

4) *Hypotéza moci – Král a jeho ministr*

Tato hypotéza od sebe odděluje sílu vzoru a moc ovládat. Vychází z toho, že pokud někdo pochopí, že Krále lze používat k ovládnutí ostatních. Královu moc je možné zkrotit. Předpokládejme, že je tu postava ambiciózního obdivovatele, ambicióznějšího než ostatní, který ale sám nemá nic, čím by oslnil. Není přitažlivý pro opačné pohlaví, nemá tolik štěstí jako Milan s jeho postavou, sportem, bohatou rodinou a exkluzivními kamarády.

Hloupě ambiciózní soupeř může zkoušet králi konkurovat, ale je jisté, že neuspěje, protože králi nelze konkurovat.

Chytrý konkurent přijde na jednoduchý, ale geniální trik. Ostatním obdivovatelům – dvořanům – pohrozí, že může zařídít, aby jim král a tedy i celý dvůr odepře přízeň.

Králi tento ministr pak "nabídne" své "služby" a podobně slepý obdiv jako ostatní.

Pak může dokonce zjistit, že král je skutečně vlastně hloupý a snadno ovladatelný člověk a tento cynismus jej v jeho úsilí ještě posílí.

Frajeři se bezmezně obdivují Milanovi – to je jejich král – a bezmezně poslouchají Svatopluka – to je králův ministr. Ministr jim hrozí, že pokud se budou stýkat s tím nebo oním, tak že je stihne izolace – nedostane se jim Milanovy přízně, ba naopak. A tak, když se nějaký jedinec dostane do klatby, může mu to vydržet pěkně dlouho, protože se stal právě obětí mocenské hry, v níž o něj samotného ani nemusí tolik jít.

Frajerky se patrně obdivují Kamile – to je jejich královna – a částečně poslouchají Moniku. Monika ale dělá tu chybu, že se Kamile zároveň pokouší konkurovat coby rádoby královna, a za to jí stíhá ve třídě tak trochu posměch. Není tak úspěšná jako její předchůdkyně Žaneta. Kdyby Monika dokázala více krotit svou marnivost a podpořila například Kamilu v její snaze o soutěž krásy a naopak tvrdě pracovala na tom, aby Kamila vyhrála, byla by opravdovou ministryní.

5) Hypotéza vzniku 2. ligy

Je určitá možnost, že existence zavrženců ve třídě je produktem manipulace ministrů. Jestližese ve třídě najde někdo, pomocí jehož ministr rozšiřuje svou moc – nějaká oběť – bude se ministr snažit si tuto oběť udržet.

Každopádně se ministrova moc odvíjí vždy od toho zda a jak je schopen vyvolat mezi královými spoluobdivovateli konflikt a rozpálit oheň žárlivosti a touhy a využít jej k vyvolání obav a konsensu... proti někomu.

LITERATURA

BUBER, M (1995): *Já a Ty*. Brno, Votobia.

DERRIDA, J. (1994): *Politiky přátelství*. Praha, Filosofický ústav AV ČR.

DOUBEK, D. (1996): *Vztah, řeč, forma a sociální svět první třídy*. In: PSŠE: První třída. (Připraveno k publikaci)

DOUBEK, D. (1997): *Elementy komunikace mezi dětmi ve druhé třídě*. In: PSŠE: 2. třída. Interní tisk.

DOUBEK, D. (1998): *Pravý život*. In: PSŠE: 3. třída. Interní tisk.

DOUBEK, D. (1999): *Přátelství a hygiena*. In: PSŠE: 4. třída. Interní tisk.

GIRARD, R. (1968): *Lež romantismu a pravda románu*. Praha, ČS spisovatel.

GIRARD, R.: *Obětní beránek*

JAKOBSON, R. (1957) *Shifters, Verbal Categories, and The Russian Verb*. Russian Language Project, Department of Slavic Languages and Literatures, Harvard University.

KUČERA, M. (1994a): *Láska v jedenácti a dvanácti*. Praha, Pedagogika, č.1, roč.XLIV.

NIETZSCHE, F. (1992): *Tak pravil Zarathustra*. Olomouc, Votobia.

PETŘÍČEK, M. (1996): *Imaginace: Mimesis a ozvěna jiného*. Svět a divadlo, č.4/96, roč. 7.